

УДК 330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2021-2-15>

Четверик О.Г.

Токмацький механічний технікум
Запорізького національного технічного університету

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуто теоретичні, методичні та організаційні аспекти викладання економічних дисциплін. З'ясовано роль інноваційних підходів та активних методів навчання економічних дисциплін у формуванні готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності, їх економічного мислення та економічної поведінки. Обґрунтовано необхідність використання інноваційних технологій при викладанні економічних дисциплін на сучасному етапі розвитку нової країни. Визначено головні проблеми в ВНЗ щодо забезпечення сучасним обладнанням. Досліджено роль викладача в формуванні та становленні майбутнього фахівця та його адаптування до подальшого дорослого життя. Запропоновано використовувати при викладанні економічних дисциплін процес взаємодії викладача й студента на заняттях. Обґрунтовано різні підходи до професійної підготовки вчителя з застосуванням інноваційних технологій при викладанні економічних дисциплін.

Ключові слова: інноваційні технології, професійна підготовка, інновація, інтерактивне навчання, інформаційно-комп'ютерні технології, якість підготовки спеціалістів.

Chetveryk O.H.

Tokmak Mechanical Technical School
Zaporizhzhia National Technical University

THE USE OF INNOVATION TECHNOLOGIES IN THE TEACHING ECONOMICAL PROCESS

In the article theoretical, methodical and organizational aspects of teaching of economic disciplines are considered. The role of innovative approaches and active methods of teaching economic disciplines in forming the readiness of future specialists for professional activity, their economic thinking and economic behavior is clarified. The necessity of using innovative technologies in the teaching of economic disciplines at the present stage of development of a new country is grounded. Modern pedagogical technologies open access to non-traditional sources of information, increase the effectiveness of independent work, give completely new opportunities for creativity, acquisition and consolidation of all skills acquired in the classroom. But it is necessary to combine organically innovative approach and technology with classical teaching methods, educational and research processes, fundamental training specialists in a narrow specialization. It is necessary to observe the balance of theoretical and applied aspects of training, integration of the best domestic and foreign experience. The main problems in the universities for providing modern equipment have been identified. The role of the teacher in the formation and formation of the future specialist and its adaptation to further adult life is studied. It is proposed to use the process of interaction between a teacher and a student in the classroom when teaching economic disciplines. Different approaches to teacher training using innovative technologies in the teaching of economic disciplines are substantiated.

Keywords: innovative technologies, professional training, innovation, interactive training, information and computer technologies, quality of specialists training.

Актуальність проблеми. Актуальність теми впровадження сучасних педагогічних технологій визначається тим, що її дослідження пропонує шляхи розв'язання багатьох незрілих суперечностей сучасної освіти. Наразі багатьох викладачів не задовольняє та чи інша методика викладання предмета, а деяких – навчання у вищій школі взагалі. Це пов'язано з тим, що у вищих навчальних закладах часто переважає монотонність навчання, часто не звертається увага на особистість студента, стимуляція багаторазово перевищує мотивацію. Активне впровадження сучасних інформаційних технологій у життя людини призвело до розвитку інноваційних процесів і в освіті. Прагнучи до європейських стандартів, Україні необхідно підвищувати свою конкурентоспроможність не лише у сфері економіки, судової системи, у сфері свободи ЗМІ, але й у наданні якісних освітніх послуг. Це вимагає застосування активних методів навчання, тому цілком закономірним стає використання нових інформаційних технологій та інноваційних методів викладання економічних дисциплін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При виборі інноваційних технологій завжди треба визначати пріоритетність, важливість завдань. Навчальний процес слід вибудовувати так, щоб обов'язково досягнути бажаного результату. Вагомий внесок у дослідженнях щодо застосування інноваційних методів викладання економіки зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці як Скуратівська М.О. [1], Теслюк В.М. [2], Євдокимов В.І., Микитюк О.М., [3], Романюк А.А. [4], Кремень В.Г. [5], Прокопенко І.Ф. [6], Гай О.М. [7], Добридень А.В. [8] та ін. Проте використання інноваційних, зокрема й інтерактивних технологій, методів викладання економічних дисциплін не були предметом окремого дослідження.

Метою статті є дослідження необхідності застосування інноваційних технологій при викладанні економічних дисциплін.

Викладання основного матеріалу дослідження. «Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від

визначення мети до одержання результатів. Система ґрунтується на внутрішніх умовах навчання. Тому «педагогічні технології» пов'язані з ідеями і досвідом психології, соціології, системного аналізу тощо» [8, с. 108].

Сучасне сьогодення вимагає від викладачів використання сучасних інноваційних технологій у навчанні. Сучасний фахівець має не просто досконало володіти знаннями, дотримуватися культури спілкування і культури поведінки, знати психологію поведінки, але і вміти критично мислити, бути гнучким, використовувати новітні комп'ютерні засоби, вміти знаходити найсучаснішу інформацію, що стосується конкретної сфери діяльності з метою подальшого практичного застосування.

Застосування цих технологій сприяє розвитку пізнавального інтересу студентів, інформаційному збагаченню та формуванню в них необхідних здібностей, орієнтує на одержання вищої освіти з використанням сучасних технологій навчання, створює умови для підвищення й доступності освіти. Саме їх застосування здатне забезпечити єдність освітніх, розвиваючих і виховних функцій.

У побудові світового навчального простору виникає необхідність застосовувати національну модель навчання, яка є частиною світового навчального простору. І саме тому час жадає від нас пошуку нових форм роботи на заняттях.

У сучасній вищій школі для рішення цього завдання застосовуються численні інноваційні технології такі як:

- інтерактивні технології;
- інформаційно-комунікаційні технології;
- технології диференційного навчання;
- проблемного навчання;
- ігрові технології та інші.

Сучасний стан вищої освіти в Україні характеризується посиленням конкуренції за споживача освітніх послуг, яка обумовлена широкою мережею вищих навчальних закладів, більш високою доступністю вищої освіти, змінами демографічного стану в країні. За цих умов важливого значення набувають заходи щодо підтримки конкурентостійкості ВНЗ: підвищення якості освітніх послуг, формування позитивного іміджу навчального закладу, розвиток співпраці з потенційними роботодавцями, впровадження інновацій в освітню діяльність закладу освіти тощо.

Впровадження у навчальний процес активних інноваційних технологій навчання – пріоритетний напрям оновлення професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.

Важливим фактором, що впливає на якість професійної підготовки фахівців, є також оновлення навчального процесу через впровадження інтенсивних інноваційних навчальних технологій, які передбачають використання ефективних форм і методів організації навчальної діяльності, зокрема самостійної роботи студентів та контролю за їх знаннями. На думку В. Пінчук [9], у розвитку теорії навчального процесу є два шляхи: модернізація традиційного навчання (переорієнтація на ефективну організацію засвоєння знань, умінь, навичок), яка вирішує традиційні дидактичні завдання репродуктивного типу освіти (навчання сприймається як «технологічний» (конвейєрний) процес з очікуваними результатами); інноваційний підхід до навчаль-

ного процесу (головна мета – особистісний розвиток, формування творчого і критичного мислення); такий підхід передбачає необхідність формування у студентів умінь рольового та імітаційного моделювання пошуку, а також необхідність використання активних форм і методів навчання (дискусії, діалоги, ділові ігри тощо). До основних складових освітньої інноватики дослідник (на основі аналізу існуючих теоретичних джерел з даної проблеми) відносить:

– теорію створення інновацій у системі освіти (педагогічна неологія);

– методологію сприйняття, оцінки та інтерпретації нового в соціології, дидактиці, психології, менеджменті;

– технологію і досвід практичного застосування освітніх інновацій [9, с. 96–98].

Аналізуючи ефективність інноваційних підходів [2–5] вказано, що у навчальному процесі вузів переважає використання традиційних методів і технологій, що були створені 30–40 років тому, на її думку, тільки останніми роками систематично починають впроваджуватися інноваційні підходи. Саме тому сьогодні ця проблема визнана найбільш актуальною для педагогічної теорії і практики. Основні інноваційні технології, на погляд дослідника, мають бути пов'язані з проблемним, диференційованим, ситуативно-рольовим, комп'ютерним, модульним та інструктивним навчанням. Основна мета цих підходів полягає в необхідності формування у студентів активного ставлення до оволодіння обраною професією, розвитку їхньої самостійної пізнавальної діяльності, ініціативи та творчості.

Об'єктивне прискорення науково-технічного і соціального прогресу, кризові економічні, екологічні, демографічні, політичні та інші явища, що виникли у сучасному світі, неминуче позначаються на системі освіти, загострюють протиріччя і труднощі формування молодого покоління. Традиційні педагогічні засоби виховання, змісту й організації навчально-виховного процесу не дають бажаного результату.

Тому у сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень освіти, її вплив на особистісний розвиток студента, значною мірою залежатиме від результативності запровадження технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання.

Аналіз дослідження педагогічної технології з'ясовано, що педагогічна технологія може бути різних рівнів, до неї входять учасники процесу навчання, система теорій, ідей, засобів і методів організації навчальної діяльності, що забезпечують усі аспекти засвоєння знань і практичних умінь. Пошуки дидактичних засобів і підходів у навчанні, які б могли гарантувати будь-якому викладачеві високі результати, тривають. Нова технологія може виникнути з необхідності вдосконалити навчальний процес, тому кількість варіантів її практично невичерпна. Процес навчання, можна уявити у взаємодії трьох пов'язаних елементів, що доповнюють один одного: мотивація, діяльність, управління цією діяльністю з боку викладача. Всі ці елементи можна вдосконалювати, в результаті ми одержимо різні технології вчення, але їх обов'язково слід розглядати в системі, у взаємодії. Метою державної

Національної програми “Освіта” є виведення освіти в Україні на рівень розвинутих країн світу, що можливо лише за умов відходу від авторитарної педагогіки та впровадження сучасних педагогічних технологій.

Сучасний студент має не тільки досконало володіти комп’ютерними технологіями, але і активно використовувати їх при підготовці до навчальних занять. Найбільш плідною є робота студентів з підготовки презентацій до практичних занять з економічних дисциплін.

Підвищенню сприйняття матеріалу з економічних дисциплін сприяє перегляд уривків документальних фільмів, записів наукових, публіцистичних, культурно-просвітницьких аудіо- та відео програм, що візуально краще допомагають студентам запам’ятовувати інформацію з теми, дають можливість побачити зв’язок між теорією та реальністю, вчать критично мислити.

Ще одним, широко застосовуваним іноземними викладачами, підходом у вивченні економіки є «перевернутий» підхід. Суть полягає в тому, що події, які традиційно відбувались в аудиторії, тепер можуть відбуватися за її межами, і навпаки. Використовуючи нові технології в навчанні, такі як мультимедіа, комп’ютери тощо, студент повинен вдома самостійно переглядати лекцію, а в аудиторії можливе виконання роботи, яка, зазвичай, подавалася студенту для домашнього завдання [2, с. 18].

Саме тому існує велика кількість педагогічних технологій. Отже, “інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів. Система ґрунтується на внутрішніх умовах навчання. Тому “педагогічні технології” пов’язані з ідеями і досвідом психології, соціології, системного аналізу тощо. Педагогічна технологія – це цілеспрямована система. Ми звикли до визначення мети навчання, виходячи з комплексного підходу поєднання освітньої й виховної мети. Останнім часом особлива увага приділяється розвитку творчих здібностей студента. Загальний напрям процесів модернізації вищої школи в цілому відповідає її цільовому призначенню. Поряд з інноваційним спрямуванням діяльності вищої школи ставиться питання про підвищення якості підготовки (конкурентоспроможності) майбутніх фахівців. Ця проблема поділяється на такі складові:

– уточнення й перегляд спеціалізацій для орієнтації на забезпечення потреб ринку та підвищення конкурентоспроможності фахівців;

– використання раціональних форм і методів навчання, у тому числі інформаційних технологій.

Перехід вищої школи на новий рівень з новими напрямками часом набуває конфліктного характеру. Це визначається цілим рядом обставин, оскільки кожний аспект діяльності вищої школи багатомірно пов’язаний з інтересами людей, суспільства, держави, інститутів. Досить новим для вищої школи напрямом модернізації є розвиток різних форм і методів соціального партнерства між усіма зацікавленими учасниками діяльності у сфері освіти: студентами, вищими навчальними закладами, роботодавцями, громадськими об’єднаннями, органами влади. Сьогодні держава намагається забезпечити єдність вимог до стандартів, структури та змісту вищої освіти, рівня підготовки випускників як основи освітянського простору на всій території країни. Важливу роль мають

відігравати державні освітянські стандарти. Вони дають змогу зблизити параметри не лише вітчизняних, а й зарубіжних програм підготовки фахівців, створити умови для гнучкого реагування вищої школи на запит суспільства. Реформування вищої освіти безпосередньо пов’язане зі створенням нових органів та методів управління, забезпеченням високої якості та відповідних систем оцінювання. Серед визначальних факторів, від яких залежать перспективи розвитку української системи освіти, на перший план все більше виходить проблема якості підготовки фахівців. Вона невід’ємно пов’язана з роботою в умовах конкуренції, що постійно зростає. Нині формуються певні реальні процеси, спрямовані на підвищення якості підготовки фахівців. Та, власне, і самі науково-педагогічні працівники набули знань, умінь і навичок роботи в неординарних ситуаціях, що швидко змінюються. Якість вищої професійної освіти – поняття настільки масштабне, містке, що його вивченню присвячено багато досліджень.

Цілий ряд авторів вважають, що будь-яка педагогічна технологія повинна відповідати деяким основним методологічним вимогам (критеріям технологічності) [2–8]:

– системність (мають бути притаманні всі ознаки системи: логіка процесу, взаємозв’язок всіх його частин, цілісність);

– ефективність (гарантувати досягнення певного стандарту освіти);

– відтворюваність (використання технології в інших освітніх закладах);

– концептуальність (повинна бути притаманна опора на наукову концепцію, що містить обґрунтування досягнення освітньої мети);

– можливість управління (можливість, планування, проектування процесу навчання, поетапну діагностику, варіювання засобами та методами з метою корекції результатів);

– візуалізація (використання аудіовізуальної та електронно-обчислювальної техніки, а також конструювання та застосування різноманітних дидактичних матеріалів і оригінальних наочних посібників).

Забезпечити реалізацію цих вимог повинна особистісно-орієнтована освіта. Спектр методик і технологій, що складають її зміст досить широкий. Ключовими ознаками особистісно-орієнтованого навчання є: опора вчителя на суб’єктний досвід студента (на відміну від “суб’єктивний”, який передбачає, що десь існує ще й об’єктивний, тобто правильний досвід), не несе в собі негативної оцінки. Поняття вживається на означення обумовленого процесом соціалізації емоційно-ціннісного ставлення особистості до певного факту, явища); суб’єкт-суб’єктні відносини учасників навчального процесу (студент стає суб’єктом діяльності тільки тоді, коли реально може впливати на неї на всіх етапах: цілевизначення, планування, організації, рефлексії, оцінювання); діяльнісна основа (студенти вчаться самостійно здобувати і застосовувати знання).

Групова (колективна) технологія навчання передбачає організацію навчального процесу, за якої навчання здійснюється у процесі спілкування між студентами (взаємонавчання) у групах. Група може складатися з двох і більше студентів, може бути однорідною або різнорідною за певними ознаками, може бути постійною і мобільною [6, с. 134].

Групові форми навчання дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес навчання. Формують внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоєння та передачі інформації. Сприяють формуванню комунікативних якостей студентів, активізують розумову діяльність. Робота в групах (колективна) дає найбільший ефект у засвоєнні знань.

Технології індивідуалізації процесу навчання – організація навчально-виховного процесу, при якій вибір педагогічних засобів та темпу навчання враховує індивідуальні особливості студентів, рівень розвитку їх здібностей та сформованого досвіду. Його основне призначення полягає в тому, щоб забезпечити максимальну продуктивну роботу всіх учнів в існуючій системі організації навчання. Індивідуальне навчання – форма, модель організації навчального процесу при якому: 1) вчитель взаємодіє лише з одним студентом; 2) один студент взаємодіє лише із засобами навчання (книги, комп'ютер тощо). Головною перевагою індивідуального навчання є те, що воно дозволяє повністю адаптувати зміст, методи та темпи навчальної діяльності підлітка до його особливостей, слідкувати за кожною дією та операцією при вирішенні конкретних завдань, за його рухом від незнання до знання, вносити вчасно необхідні корективи в діяльність як студента, так і викладача [10, с. 83].

Ігрові технології навчання – це така організація навчального процесу, під час якої навчання здійснюється у процесі включення студента в навчальну гру (ігрове моделювання явищ, "проживання" ситуації). Сьогодні віддають перевагу терміну "імітація" замість "гра" (акцент переноситься на внутрішню сутність дії). Навчальні ігри мають за мету, окрім засвоєння навчального матеріалу, вмінь і навичок, ще й надання студентові можливості самовизначитися, розвивати творчі здібності, сприяти емоційному сприйманню змісту навчання.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів; викладач і студент є рівноправними суб'єктами навчання. Інтерактивне навчання сприяє формуванню навичок а вмінь як предметних, так і загально-навчальних; виробленню життєвих цінностей; створенню атмосфери співробітництва, взаємодії; розвитку комунікативних якостей. Технологія передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем [3, с. 27].

Мультимедійні технології пов'язані із створенням мультимедіа-продуктів: електронних книг, енциклопедій, комп'ютерних фільмів, баз даних. У цих продуктах об'єднуються текстова, графічна, аудіо- та відеоінформація, анімація. Як принципово новий навчальний засіб електронна книга відкрила можливості бачити, чути, читати.

Мережеві технології призначені для телекомунікаційного спілкування студентів з викладачами, колегами, працівниками бібліотек, лабораторій, установ освіти тощо. Телекомунікаційний доступ до баз даних здійснюється через всесвітню мережу Інтернет. Фор-

мами мережевої комунікації є: електронна пошта; телеконференція.

Ще одним, широко застосовуваним іноземними викладачами, підходом у вивченні економіки є «перевернутий» підхід. Суть полягає в тому, що події, які традиційно відбувались в аудиторії, тепер можуть відбуватися за її межами, і навпаки. Використовуючи нові технології в навчанні, такі як мультимедіа, комп'ютери тощо, студент повинен вдома самостійно переглядати лекцію, а в аудиторії можливе виконання роботи, яка, зазвичай, подавалася студенту для домашнього завдання [2, с. 18].

Таким чином, освітня інноваційна діяльність має сприяти підвищенню конкурентоспроможності випускників вищої школи, досягненню більш ефективного розвитку нашого суспільства. Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення.

Випускники вищих навчальних закладів нині повинні бути наділені не лише фаховими знаннями, а й вмінням їх використовувати у найсучаснішому середовищі, орієнтуватися в процесах, які виникають саме зараз, постійно удосконалюючи свої фахові здобутки. Головним завданням кожного вищого навчального закладу є навчання і виховання молодої особистості, яка зможе самостійно вирішувати складні політичні, економічні, соціальні, культурні та інші проблеми, які з'являються у сучасному суспільстві.

При плануванні конкретних занять викладачу необхідно врахувати, що будь-який метод навчання має тією чи іншою мірою забезпечувати:

- активну участь студентів у процесі навчання;
- встановлення зворотного зв'язку;
- можливість застосування набутих навичок і знань в реальних життєвих та навчальних ситуаціях;
- розвиток цільових навичок поведінки (самостійної творчої діяльності, роботи в малих групах);
- мотивацію студентів до підвищення ефективності своєї діяльності на заняттях і в реальних ситуаціях;
- можливість отримувати знання на груповому та індивідуальному рівнях.

У процесі навчання доцільно використовувати методи, при яких:

- у студентів розвивається бажання до творчої, продуктивної праці;
- студенти прагнуть до активних дій, досягають успіхів і мотивують власну поведінку;
- відпрацьовуються моделі поведінки, необхідні для успішної професійної діяльності.

Таким чином, одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації вищої освіти України є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів.

Висновки. Заняття, які включають інноваційні форми їх проведення, сприяють не тільки систематизації і поглибленню теоретичних знань, але й залучають студентів до активної та творчої діяльності, розвивають уміння узагальнювати, відстоювати свою точку зору, закріплюють розуміння основних термінів і понять дисципліни. Водночас формується пізнаваль-

ний інтерес до дисципліни, студенти вчать логічно мислити, розвивають творче мислення, інтуїцію, вміння працювати в команді.

З'являється зацікавленість навчальною дисципліною, прагнення самостійно поглиблювати знання з предмету. Упровадження в навчальний процес сучасних педагогічних інноваційних та інформаційних тех-

нологій сприяють підготовці висококваліфікованих, конкурентоздатних фахівців. Перспективним у цьому плані є застосування інформаційно-комунікативних технологій при вивченні економічних дисциплін, що сприяють швидкому засвоєнню матеріалу, формуванню фахової компетентності студентів, розвитку сучасного економічного мислення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Скуратівська М.О. Компетентнісний підхід до іншомовної підготовки фахівця з міжнародних економічних відносин у світлі новітньої стандартизації вищої освіти. *Філологія та методологія викладання : науково-методичний вісник*. Київ : Університет економіки та права "КРОК", 2018. С. 30–33.
2. Теслюк В.М., Якимовська А.В. Напрямки вдосконалення викладання економічних дисциплін. *Научные труды SWorld*. Вып. 2 (43). Т. 4. Иваново: Научный мир. 2016. С. 15–20.
3. Болонський процес і кредитно-модульна система організації навчального процесу (методичні рекомендації для викладачів і студентів) / В.І. Євдокимов, О.М. Микитюк, .П. Харченко, В.В. Луценко. Харків : ХНУРЕ, 2004. 40 с.
4. Романюк А.А. Використання інтерактивних технологій при викладанні економічних дисциплін. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2010. № 2. С. 34–36.
5. Кремень В.Г. Дистанційна освіта – перспективний шлях розв'язання сучасних проблем професійної освіти. *Вісник Академії дистанційної освіти*. 2003. № 1. С. 4–11.
6. Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. Педагогічні технології : навч. пос. 2-е вид. – Харків : Колегіум, 2006. 224 с.
7. Гай О.М., Захарова Є.Ю. Інтерактивні методи викладання економічних дисциплін у вищих навчальних закладах в контексті забезпечення якості підготовки вітчизняних фахівців. *Наукові праці Кіровоградського національного університету. Економічні науки*. 2015. Вип. 27. С. 36–42.
8. Добридень А.В. Використання інноваційних технологій у практичній роботі сучасного педагога. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 6 (ч. 1). С. 107–112.
9. Пінчук Є.А. Модернізація української системи освіти як теоретико-філософська і практична проблема. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2011/11PEAFPP.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1.
10. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. пос. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 127 с.

REFERENCES

1. Skurativska M.O. (2018) Kompetentnisnyi pidkhid do inshomovnoi pidhotovky fakhivtsia z mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn u svitli novitnoi standartyzatsii vyshchoi osvity [Competent approach to foreign language training of a specialist in international economic relations in the light of the latest standardization of higher education]. Kyiv: Krok, pp. 30–33. (in Ukrainian)
2. Tesliuk V.M., Yakymovska A.V. (2016) Napriamky vdoskonalennia vykladannia ekonomichnykh dystsyplin [Directions of improvement of teaching of economic disciplines]. *Nauchnye trudy SWorld*. Ivanovo: Nauchnyi mir, vol. 2(43), no. 4, pp. 15–20. (in Ukrainian)
3. Yevdokymov V.I., Mykytiuk O.M., Kharchenko P., Lutsenko V.V. (2004) Bolonskyi protses i kredytno-modulna sistema orhanyzatsii navchalnoho protsesu [Bologna process and credit-module system of organization of educational process]. Kharkiv: KhNURE. (in Ukrainian)
4. Romaniuk A.A. (2010) Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii pry vykladanni ekonomichnykh dystsyplin [Use of interactive technologies in the teaching of economic disciplines]. *Zbirnyk naukovykh prats Khmelnytskoho instytutu sotsialnykh tekhnolohii Universytetu «Ukraina»*. Khmelnytsk: Ukraina, no. 2, pp. 34–36. (in Ukrainian)
5. Kremen V.H. (2003) Dystantsiina osvita – perspektyvnyi shliakh rozv'iazannia suchasnykh problem profesiinoi osvity [Distance education is a promising way of solving modern problems of vocational education]. *Visnyk Akademii dystantsiinoi osvity*, no. 1, pp. 4–11. (in Ukrainian)
6. Prokopenko I.F., Yevdokymov V.I. (2006) Pedagogichni tekhnolohii [Pedagogical technologies]. Kharkiv: Kilegium. (in Ukrainian)
7. Hai O.M., Zakharova Ye.Iu. (2015) Interaktyvni metody vykladannia ekonomichnykh dystsyplin u vyshchykh navchalnykh zakladakh v konteksti zabezpechennia yakosti pidhotovky vitchyznianskykh fakhivtsiv [Interactive methods of teaching economic disciplines in higher educational institutions in the context of ensuring the quality of training of native specialists]. *Ekonomichni nauky*, no. 27, pp. 36–42. (in Ukrainian)
8. Dobryden A.V. (2012) Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u praktychnii roboti suchasnoho pedahoha [The use of innovative technologies in the practical work of a modern teacher]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*, no. 6(1), pp. 107–112. (in Ukrainian)
9. Pinchuk Ye.A. Modernizatsiia ukrainskoi systemy osvity yak teoretyko-filosofska i praktychna problema [Modernization of the Ukrainian system of education as a theoretical, philosophical and practical problem]. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2011/11PEAFPP.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1. (in Ukrainian)
10. Sikorskyi P.I. (2004) Kredytno-modulna tekhnolohiia navchannia [Credit-modular learning technology]. Kyiv: Vyd-vo Yevrop. un-tu. (in Ukrainian)